

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.11.2005
KOM(2005) 545 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE**

Druhá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny

{SEC(2005)1397}

OBSAH

1.	ÚVOD.....	3
2.	AKTUÁLNÍ STRATEGIE PRO PŘIJÍMÁNÍ EURA.....	3
3.	STAV PŘÍPRAV NA ÚROVNI ČLENSKÝCH STÁTŮ	4
3.1.	Přijetí plánů na přechod	4
3.2.	Obsah plánů přechodu na novou měnu	4
3.3.	Scénáře přechodu na novou měnu	5
3.4.	Dvojí oběživo.....	5
3.5.	Ochrana spotřebitele	5
3.6.	Zásobování eurobankovkami a euromincemi	6
3.7.	Informace a komunikace.....	6
4.	PŘÍPRAVY NA ÚROVNI SPOLEČENSTVÍ	7
4.1.	Příprava právního rámce Společenství	7
4.2.	Výtvarné provedení společné a národní strany euromincí.....	8
4.3.	Informační a komunikační politika na úrovni Společenství	8
5.	STAV VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ V NEDÁVNO PŘISTOUPIVŠÍCH ČLENSKÝCH STÁTECH	9
5.1.	Občané chtějí být lépe informováni.....	9
5.2.	Celkový postoj vůči euru	9
5.3.	Hlavní poznatky z průzkumu	10
6.	Z ÁVĚR.....	10

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE**

Druhá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny

1. ÚVOD

Za prvé a především, zdárný vstup do eurozóny vyžaduje od každé země splnění „maastrichtských“ konvergenčních kritérií formulovaných ve Smlouvě o ES. Komise a ECB hodnotí ve svých pravidelných konvergenčních zprávách to, do jaké míry splnily jednotlivé země formální požadavky, které jim umožní přijmout euro¹.

Kromě splnění požadavků vyplývajících ze Smlouvy si vstup země do eurozóny vyžaduje i pečlivě naplánovanou a komplexní praktickou přípravu, do níž se zapojí veřejný i soukromý sektor a široká veřejnost. Ve své první zprávě o praktických přípravách (KOM (2004) 748 ze dne 10. listopadu 2004) se Komise zavázala k pravidelnému podávání zpráv o stavu příprav nejméně jednou ročně nebo když to bude zdůvodněno zvláštními novými okolnostmi.

Tato zpráva uvádí zejména plánované termíny, které si členské státy stanovily pro přijetí eura, aktuální stav praktických příprav na úrovni členských států a Společenství a stav veřejného mínění v nedávno přistoupičších členských státech. Tato zpráva nemá souvislost s konvergenčními zprávami Komise, ani nevyplyvá z žádné právní či jiné povinnosti.

K této zprávě je přiložen pracovní dokument odborných útvarů Komise, který obsahuje více technických podrobností o přípravách.

2. AKTUÁLNÍ STRATEGIE PRO PŘIJÍMÁNÍ EURA

Eurozónu dnes tvoří dvanáct z pětadvaceti členských států EU. Dánsko a Spojené království mají zvláštní výjimečný statut („opt-out“). Zbývajících jedenáct zemí jsou „členské státy, na které se vztahuje výjimka“² a předpokládá se, že zavedou euro po splnění nezbytných podmínek.

Estonsko, Litva a Slovinsko chtějí zavést euro 1. ledna 2007, tj. ani ne tři roky po jejich vstupu do Evropské unie dne 1. května 2004. Všechny tyto tři země se zapojily do mechanismu směnných kursů (ERM-II) dne 28. června 2004. Kypr, Lotyšsko a Malta usilují o vstup do eurozóny o rok později, tj. 1. ledna 2008. Do ERM-II se zapojily dne 2. května 2005. Slovensko si stanovilo cíl zavést euro 1. ledna 2009. Praktické přípravy už byly ve všech těchto zemích zahájeny. Vnitrostátní plány přechodu na novou měnu už byly buď schváleny nebo se připravují.

¹ Poslední konvergenční zpráva Komise byla vydána dne 20. října 2004 (KOM(2004)690). Konstatovala, že ani jeden z jedenácti členských států, na které se vztahuje výjimka, momentálně nesplňuje *všechna* nezbytná kritéria (udržitelné veřejné finance, cenová stabilita, stabilní směnný kurs *po požadovanou dobu*, úroveň dlouhodobých úrokových sazeb). S ohledem na závěry své konvergenční zprávy Komise rozhodla, že nepředloží návrh na zrušení výjimky.

² Deset zemí, které vstoupily do Evropské unie 1. května 2004, jsou členskými státy, na které se vztahuje výjimka na základě článku 4 Smlouvy o přistoupení. Švédsko se stalo členským státem, na který se vztahuje výjimka v květnu 1998.

Česká republika a Maďarsko chtějí do eurozóny vstoupit v roce 2010. Plánovaný termín zatím nemá Polsko a Švédsko.

Pouze pár let po vstupu do EU dne 1. května 2004 se už první z nedávno přistoupivších zemí přejí připojit k dvanácti zemím, jež v současnosti tvoří eurozónu. Pokud se současné plány stanou skutečností, eurozóna se rozšíří o devět zemí ve čtyřech postupných etapách v období let 2007 až 2010. Počet jejich obyvatel se zvýší z 309 milionů na 345 milionů a její úhrnný HDP vzroste přibližně o 3,7 %. Kdyby se součástí eurozóny staly všechny současné členské státy, na které se vztahuje výjimka, počet jejich obyvatel by vzrostl o dalších 47 milionů a její HDP o dalších 6,2 %.

3. STAV PŘÍPRAV NA ÚROVNI ČLENSKÝCH STÁTŮ

Tato část obsahuje nejvýraznější rysy stávajících vnitrostátních strategií a plánů. Jsou okomentovány z hlediska nejdůležitějších poučení z minulých zkušeností (srovnej první zprávu o praktických přípravách vydanou vloni).

V příloze 1 je shrnutí stavu příprav v jednotlivých členských státech. Většinou se vychází z informací, které zveřejnily příslušné země. V Příloze 2 je obsáhly přehled o stavu příprav s ohledem na hlavní prvky přechodu na novou měnu.

3.1. Přijetí plánů na přechod

Všech sedm zemí, které by chtěly přijmout euro v období let 2007 až 2009, zřídilo instituci nebo radu pro přechod na novou měnu a pověřilo ji přípravou a koordinací přechodu na vnitrostátní úrovni. Čtyři země (Estonsko, Litva, Slovinsko a Slovensko) přijaly vnitrostátní plány přechodu na novou měnu. Stav příprav je v jednotlivých zemích značně nevyrovnaný a jejich tempo je nutno celkově urychlit.

Slovinsko přijalo první plán přechodu v lednu 2005. Praktické přípravy postupují celkově úspěšně, ale některé aspekty (např. předzásobení bank a maloobchodní sítě novou měnou) bude třeba dále posílit. Nadále je třeba pečlivě sledovat provádění tohoto plánu. Estonsko schválilo první verzi svého vnitrostátního plánu přechodu na novou měnu v srpnu a Litva v září. Obě tyto země budou určitě muset probíhající přípravy urychlit a současně do nich úzce zapojit přímo dotčená hospodářská odvětví a subjekty, jichž se přechod na novou měnu přímo dotýká.

Situace na Kypru, v Lotyšsku a na Maltě také vyvolává obavy, protože přípravy se tam nacházejí teprve v počáteční fázi a je nutno je urychlit. Ve všech těchto zemích je zapotřebí co nejdříve přijmout první verzi plánu přechodu, která se obvykle předpokládá před koncem roku, aby veřejné a soukromé subjekty co nejdříve dostaly konkrétní pokyny.

Situace na Slovensku je uspokojivá, neboť tam už s dostatečným předstihem schválili komplexní vnitrostátní plán a vybavili všechna odvětví i subjekty zapojené do praktických příprav v zemi jasnými metodickými pokyny a tím podpořili a usnadnili přechod jak veřejnému, tak soukromému sektoru. Plán se bude pravidelně aktualizovat.

Praktické přípravy v České republice, Maďarsku a Polsku se nacházejí ve velmi raném stadiu. Přípravy ve Švédsku se pozastavily kvůli negativnímu výsledku referenda ze 14. září 2003.

3.2. Obsah plánů přechodu na novou měnu

Většina plánů přechodu na novou měnu se zaměřuje na výměnu hotového oběživa. Ostatním klíčovými aspektům (změnám ve veřejné správě, vnitrostátních právních předpisech atd.) se obecně věnuje mnohem méně pozornosti.

Nejviditelnější stránkou přechodu země na euro tvoří výměna hotového oběživa. Týká se všech podniků, veřejné správy i široké veřejnosti a právem si заслужuje pečlivé plánování a přípravu.

Konverze správních, finančních, rozpočtových a účetních systémů ve veřejném a soukromém sektoru však tvoří nejnákladnější a časově nejnáročnější složku přechodu na novou měnu.

Ve vnitrostátních plánech přechodu na novou měnu by měly být vyjmenovány nejdůležitější a nejsložitější systémy, jejichž konverze si vyžádá delší lhůty nebo značné zdroje. Měly by posoudit jak potřebné lidské zdroje (např. v osobo/rocích), tak rozpočtové prostředky. Kromě toho je třeba vyčlenit rozpočtové položky k pokrytí veškerých specifických nákladů veřejného sektoru spojených s přechodem na novou měnu (konverze informačních systémů, informační kampaně atd.).

3.3. Scénáře přechodu na novou měnu

Preferovaným scénářem je „velký třesk“ v kombinaci s krátkým obdobím dvojího oběživa.

Scénář „velkého třesku“ znamená, že eurobankovky a euromince se stávají zákonným platidlem země okamžikem přijetí eura. Většina zemí dává kromě toho přednost krátkému období dvojího oběživa (obvykle dva týdny). Odpovídá to zkušenostem z první vlny, kdy byly, zejména v dobře připravených zemích, rychle staženy z oběhu původní bankovky a mince.

Po období dvojího oběživa mohou občané a podniky nadále po určitou dobu bezplatně měnit své dřívější hotové peníze v bankách. Centrální banka bude ve většině zemí měnit národní měnu na eura bez jakéhokoli omezení a bezplatně.

3.4. Dvojí oběživo

Několik plánů počítá s včasným a značným předzásobením bank³ a dalších subjektů, přičemž se v nich celkově opomíjí stahování původní hotovosti.

Estonsko a Slovensko už schválily zvláštní mechanismy a postupy pro předzásobení bank, maloobchodu a dalších podniků obvykle pro období již několik měsíců před zavedením eura. Litva a Slovinsko budou muset stanovit ambiciózní cíle svých předzásobovacích operací, jinak nebude udržitelné krátké období dvojího oběživa. Pravidla odloženého debetování by měla zabránit tomu, že banky a podniky budou mít v počátcích nechuť k objednávání euro hotovosti.

Obecně se předpokládá, že obchody budou zákazníkům vracet drobné jen v eurech hned od prvního dne zavedení eura, i když často není zřejmé, jak se bude tato zásada realizovat. Celkově se předpokládá rychlý a úplný přechod bankomatů na euro.

S výjimkou kampaně na sběr mincí, o níž se zmiňuje estonský plán, se vracení původní hotovosti věnuje jen malá pozornost. Masivní zpětný příliv bankovek a mincí původní národní měny však způsobil v zemích první vlny obrovské logistické potíže, které vedly k značnému zpoždění převozu a počítání původních národních bankovek a mincí i přepisování účetních položek na účty. Tyto problémy by měli budoucí členové eurozóny předvídat.

3.5. Ochrana spotřebitele

Z nedávného průzkumu veřejného mínění Eurobarometer vyplývá, že 75 % občanů v nedávno přistoupiivších členských státech vyjadřuje strach z toho, že budou muset platit během přechodu na novou měnu předražené ceny. Dosud schválené plány přechodu (Estonsko, Litva, Slovinsko a Slovensko) věnují problematice ochrany spotřebitele právem velkou pozornost, třebaže je nutno současně uznat, že celkově se změna platidla na euro v první vlně jen minimálně projevila na cenách

³ „Předzásobení“ označuje dodávku eurobankovek a euromincí (před dnem zavedení eura) z centrální banky do bank, neboť tyto instituce hrají klíčovou úlohu v rozšíření hotových platidel do hospodářství. Banky ze své strany „distribuuji“ část těchto bankovek a mincí maloobchodníkům a dalším podnikům, aby mohly začít vydávat drobné v nové měně hned od prvního dne zavedení eura.

(odhadem něco mezi 0,1 až 0,3 %) a tyto dopady byly spíše spojeny s mylnými předpoklady o růstu cen mezi občany⁴.

Čtyři výše zmíněné plány počítají po určitou dobu s povinným uváděním dvojí ceny nejen v obchodech, nýbrž často i na souvisejících položkách (bankovních výpisech, v katalogích výrobků atd.). Celková doba trvání této povinnosti se v jednotlivých zemích výrazně liší. Navrhují se 4 měsíce v Litvě, 12 měsíců v Estonsku a 16 ve Slovinsku. Na Slovensku začíná tato povinnost platit měsíc po určení pevného přepočítacího kurzu a trvá rok po zavedení eura, po němž následuje půlroční období dobrovolného dvojího uvádění cen. Ve všech čtyřech zemích se předpokládá, že veřejný sektor se při přepočítání cen zachová příkladně tak, že částky zaokrouhlí ke prospěchu občana.

Estonský a slovenský plán počítají s monitorováním cenového vývoje ze strany veřejných orgánů (s případným zapojením některých organizací spotřebitelů). S výsledky monitorování bude veřejnost pravidelně seznamována. Případné šizení a zneužití budou moci spotřebitelé oznámit.

Mnohem méně pozornosti se věnuje dalším užitečným prostředkům sloužícím k prevenci neoprávněného zvyšování cen a jeho vnímání. Současné plány například neobsahují žádnou zmínku o případných dohodách uzavřených na celostátní úrovni s reprezentativními organizacemi maloobchodu s cílem garantovat poctivé přepočítání cen. Podobné závazky přijaté na úrovni jednotlivých maloobchodních organizací (např. nálepky „poctivá cena“) v současnosti zvažuje pouze Litva.

3.6. Zásobování eurobankovkami a euromincemi

Noví členové eurozóny mohou přistoupit k výrobě eurobankovek a euromincí, jakmile Rada zruší výjimku, která se vztahuje na příslušnou zemi. Co se týče eurobankovek, ECB rozhodla, že tyto země si budou moci půjčit potřebné objemy eurobankovek od Eurosystému a v rámci režimu sdružování je mohou splatit po přechodu na novou měnu eurobankovkami vyrobenými podle jejich vlastních dohod o zásobování.

Některé země mají vlastní mincovnu (Česká republika, Litva, Maďarsko, Polsko a Slovensko), která svou výrobou pokryje celou nebo část potřeb země v euromincích. Jiné země si potřebné počty euromincí objednají ze zahraničí. V obou případech lze všechny přípravné práce, včetně zkušební ražby euromincí s národní stranou příslušné země, dokončit před přijetím rozhodnutí o vstupu země do eurozóny. Ve třech zemích (Estonsku, Litvě a Slovinsku) už skončili s výběrem národní strany viz přílohu 3), v Lotyšsku výběr končí, na Kypru a na Slovensku s ním začali.

3.7. Informace a komunikace

Aby mohla veřejnost s naprostou důvěrou přejít na euro, je nutno s ní komunikovat a poskytnout jí dostatečné informace. Návod na komunikování s veřejností v nedávno přistoupivších členských státech poskytují zkušenosti získané v minulých komunikačních kampaních.

Kampaně na úrovni členských států by měly začít v dostatečném předstihu před zavedením eura a měly by pokračovat ještě po určitou dobu po skončení období dvojího oběživa. Země, které mají v úmyslu zavést euro v letech 2007 nebo 2008, tak mají málo času na přípravu a realizaci plnohodnotné komunikační kampaně.

⁴ Z podrobné statistické analýzy, kterou sestavil Eurostat, vyplývá, že k výraznému růstu cen skutečně došlo v některých oblastech služeb (restaurace, kavárny, kadeřníci, kina a sportovní zařízení), což však představuje pouze velmi malou část výdajů domácností a tudíž mělo jen okrajový dopad na celkový harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP). Tyto věci jsou však předmětem pravidelné spotřeby a proto silně ovlivnily vnímání inflace ve vědomí občanů. Viz též: http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/2-18062003-AP/EN/2-18062003-AP-EN.HTML

Země, které se hodlají stát součástí eurozóny od 1. ledna 2007 (Estonsko, Litva a Slovinsko) zpracovaly své komunikační strategie v polovině roku 2005. Nehledě na krátký časový prostor pro jejich realizaci se jedná o velmi ambiciózní plány. Termín zahájení kampaní je naplánován na poslední čtvrtletí 2005 a kampaně potrvají do června 2007. Nejintenzivnější část kampaně bude svým charakterem multimediální a multidisciplinární a potrvá od září 2006 do skončení období dvojího oběživa. S přibližujícím se dnem zavedení eura se hlavními komunikačními nástroji s širokou veřejností stane televize a rozhlas.

Kypr a Malta se zatím nacházejí v přípravné fázi, zatímco Lotyšsko by mělo zahájit přípravy co nejdříve. Slovensko už vypracovalo první návrh komunikační strategie. Česká republika, Maďarsko a Polsko začnou plánovat své informační a komunikační aktivity až po zahájení praktických příprav.

4. PŘÍPRAVY NA ÚROVNI SPOLEČENSTVÍ

Probíhající přípravy na úrovni Společenství pokrývají hlavně tyto tři specifické oblasti: právní předpisy, výtvarné provedení euromincí, informační a komunikační politika.

4.1. Příprava právního rámce Společenství

Nařízení Rady (ES) č. 974/98 upravuje zavedení a používání eura v jedenácti členských státech, které dne 1. ledna 1999 vytvořily eurozónu. Toto nařízení bylo v červnu 2000 novelizováno, aby se Řecku umožnil vstup do eurozóny v roce 2001. Dne 2. srpna 2005 schválila Komise návrh na novelizaci tohoto nařízení (Komise/2005)357) s cílem připravit a upravit právní rámec pro všechny země, které budoucnosti přejdou na euro. Vedle řady technických úprav vytváří tento návrh potřebnou svobodu jednání tím, že počítá s různými scénáři přechodu na novou měnu, nikoli jen s jedním scénářem, který použily členské státy v první vlně zakládání eurozóny.

Návrh Komise obsahuje tři druhy scénářů přechodu a každý členský stát by si mohl vybrat ten, který se nejvíce hodí na jeho specifickou situaci:

- i) scénář „madridského stylu“ s přechodným obdobím podobným tomu z první vlny. Tento scénář počítá s přechodným obdobím mezi přijetím eura za národní měnu a dnem, kdy se eurobankovky a euromince stanou zákonným platidlem. O délce trvání tohoto období rozhodnou příslušné členské státy;
- ii) scénář „velkého třesku“, podle něhož se eurobankovky a euromince zavedou hned po přijetí eura za měnu dotyčné země (tj. bez přechodného období);
- iii) scénář „velkého třesku“ s obdobím „utlumování“, během něhož bude možné v právních nástrojích vydávaných v příslušné zemi uvádět národní měnu nanejvýš po dobu jednoho roku⁵ po „velkém třesku“.

Návrh kromě toho předpokládá, že během období dvojího oběživa budou banky bezplatně měnit bankovky a mince národní měny za eurobankovky a euromince až do určitého limitu. Tento postup Komise už v minulosti doporučila a byl široce používán a nyní se stane obecnou povinností⁶.

⁵ Ve vnitrostátních předpisech lze toto období dále zkrátit a navíc může být tato možnost omezena jen na některé druhy právních nástrojů nebo právní nástroje schválené pro určité oblasti. V každém případě budou všechny platební transakce – hotovostní i bezhotovostní – prováděny výlučně jen v eurech.

⁶ Návrh Komise se v současnosti projednává v pracovní skupině Rady. Schválení textu Radou se očekává v dohledné budoucnosti, snad ještě do konce roku.

4.2. Výtvarné provedení společné a národní strany euromincí

Společná strana dvoubarevných euromincí (v hodnotě jednoho eura a dvou eur) a mince ze slitiny nazývané „severské zlato“ (v hodnotě 10, 20 a 50 centů) znázorňuje Evropskou unii před rozšířením 1. května 2004 a je na ní jen 15 z 25 členských států EU. V návaznosti na doporučení Komise rozhodla Rada ve složení Ecofin dne 7. června 2005, že nové výtvarné provedení společné strany by mělo zobrazovat zeměpisné obrysy Evropy (viz přílohu 4). Technické a výtvarné práce je třeba dokončit včas, aby mohli nové členové eurozóny razit a emitovat své euromince s novou společnou stranou již od roku 2007.

O výtvarné podobě *národní strany* rozhodují jednotlivé země. Rada ve složení ECOFIN se 7. června 2005 dohodla, že v zájmu posílení soustavy euromincí vydá několik společných pokynů. S ohledem na zvýšený počet národních stran bylo rozhodnuto, že na národní straně bude v budoucnosti jasné označení vydávající země (nebo její zkratka), aby jejich původ mohli snadno rozeznat uživatelé mincí, které to zajímá. Kromě toho by se na národní straně neměla opakovat hodnota mince ani název měny (euro), ledaže bude použita jiná abeceda, jelikož oba tyto prvky jsou už na společné straně. Nadále se budou používat některé prvky výtvarného provedení na národní straně (dvanáct hvězd kolem vzoru a označení roku). Členské státy se dohodly, že se budou navzájem včas informovat ještě před schválením nových výtvarných návrhů.

4.3. Informační a komunikační politika na úrovni Společenství

Sdělení Komise o provádění informační a komunikační strategie pro euro a Hospodářskou a měnovou unii (KOM (2004)552) stanoví rámec komunikačních aktivit na úrovni Společenství. Tato strategie se řídí zásadami decentralizace, subsidiarity, koordinace a partnerství. Strategie zahrnuje:

- partnerství mezi Komisí a členskými státy;
- twinningové programy;
- informační sítě, informační místa a další přirozené partnery;
- konference a semináře;
- průzkumy veřejného mínění;
- vnější informační činnosti;
- publikace a další informační materiály.

Komise předpokládá, že v posledním čtvrtletí 2005 podepíše dohody o partnerství s Estonskem, Slovinskem a Litvou. Očekává se, že zanedlouho poté přijdou Malta, Lotyšsko a Kypr se žádostí o projednání partnerství s Evropskou komisí.

V současnosti probíhá sedm různých twinningových projektů mezi nedávno přistoupivšími členskými státy a členskými státy z eurozóny, které staví na odborných znalostech zemí, jež už euro zavedly.

O euru a HMU byly napsány různé publikace, jmenovitě návod pro MSP v nových členských státech pod názvem „Připraven na euro“ (Fit for the euro!), kde je návrh optimálního postupu a rady pro úspěšnou přípravu přechodu na euro. Byla zahájena dlouhá řada školících seminářů o HMU, o euru a jeho zavádění a obecně o hospodářských politikách Společenství pro novináře zejména z nedávno přistoupivších zemí. Komise současně připravuje řadu konferencí v nových členských státech. Kromě

toho se konají průzkumy veřejného mínění jak v nedávno přistoupiivších zemích, tak v eurozóně, z nichž se získávají důležité informace o názorech veřejnosti na euro a HMU. Tyto informace pomáhají Komisi a novým členským státům ještě lépe doladovat jejich strategie.

5. STAV VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ V NEDÁVNO PŘISTOUPIVŠÍCH ČLENSKÝCH STÁTECH

Druhý průzkum veřejného mínění Eurobarometer prováděný společností EOS Gallup v září 2005 (tedy rok po prvním průzkumu), do něhož se zapojilo přes 10 000 občanů v nově přistoupiivších členských státech, se zajímal o to, co lidé vědí o zavádění eura a jaký k tomu mají postoj.

5.1. Občané chtějí být lépe informováni

Úroveň zájmu o zavádění eura je stále dost nízká, když jen 48 % respondentů prohlásilo, že je to zajímavá, ale 49 % k tomu mělo indiferentní postoj. Tento výsledek je nepochybně ovlivněn přetrvávající nejistotou ohledně termínů zavedení eura v jednotlivých zemích.

Úroveň znalostí široké veřejnosti o euru a podmínkách jeho přijetí je stále poměrně nízká. Většina dotazovaných osob (58 %) nevěděla, že přijetí eura je pro jejich zemi povinné a nevěděla také to, kolik zemí už v eurozóně je. Většina respondentů však zná plánovaný termín zavedení eura v jejich zemi a většina z nich se už seznámila s eurobankovkami a euromincemi.

Polovina respondentů (51 %, + 3 %) má za to, že nejsou dobře informováni o euru, ale chtěli by být náležitě informováni v dostatečném předstihu před zavedením jednotné měny v jejich zemi. Stejně jako v roce 2004 si většina respondentů (86 %) přeje být informována raději dříve než později. Za nejdůvěryhodnější zdroj informací považuje většina respondentů své centrální národní banky (62 %), které daleko předstihly další instituce (pouze 31 % důvěřuje své vládě nebo celostátním či územním orgánům a 23 % důvěřuje evropským institucím). Občané v těchto členských státech dávají přednost informačním kampaním ve formě TV spotů (73 %) nebo novinových inzerátů (73 %), po nichž následují spoty v rozhlase (64 %), letáky a brožury (64 %). Většina občanů chce, aby se informační kampaně zaměřovaly na praktické důsledky eura (jak se to odrazí na jejich platu, bankovním účtu atd.) a na to, jak předejít podvodům při konverzi měny. Dvojí uvádění cen je vnímáno jako nejdůležitější nástroj přípravy obyvatelstva na novou stupnici hodnot.

5.2. Celkový postoj vůči euru

Důsledky zavedení eura jsou vnímány méně pozitivně než v roce 2004. Celkem 38 % občanů se domnívá, že zavedení eura bude mít pozitivní důsledky na celostátní úrovni (pokles o 6 % oproti 2004), zatímco 46 % (+5 %) si myslí, že to bude mít negativní důsledky. Dohromady 40 % respondentů mělo v roce 2004 pocit, že důsledky na jejich osobní úrovni budou pozitivní, ale v roce 2005 se toto číslo snížilo na 36 %. Podíl těch, kteří předpokládají negativní důsledky, se navíc zvýšil ze 44 % na 49 %. Rozdíl mezi občany, kteří prohlašují své uspokojení nad tím, že euro nahradí jejich národní měnu (37 %) a těmi, kteří jsou s tím nespokojeni (53 %) se zvýšil z 5 procentních bodů v roce 2004 na 16 procentních bodů v roce 2005. V některých členských státech je přesto většina občanů spokojena s tím, že euro nahradí jejich národní měnu.

Co se týče časového rámce pro přijetí eura, 17 % respondentů v těchto deseti zemích uvedlo, že by nejraději měli euro za svou měnu co nejdříve, zatímco 32 % odpovědělo, že do přijetí by měl uplynout nějaký čas. Rostoucí relativní většina (46 %, zvýšení o 6 %) si myslí, že euro by mělo být přijato co nejpozději. Stejně jako v roce 2004 jsou si však občané vědomi praktických výhod eura, když 92 % uznává komfort plynoucí z jednotné měny při cestování a 80 % při nákupu v eurozóně a 74 % si uvědomuje, že euro vylučuje nutnost výměny peněz uvnitř eurozóny. Většina respondentů (51 %) se

nedomnívá, že přechod na novou měnu jim způsobí nějaké větší problémy. Nicméně počet lidí, kteří mají strach z podvedení nebo z toho, že budou muset platit v období přechodu předražené ceny, za rok mírně vzrostl (ze 71 % na 75 %), přičemž 48 % lidí si nadále myslí, že zavedení eura zvýší inflaci, zatímco pouze 24 % se domnívá, že euro pomůže udržet stabilitu cen.

5.3. Hlavní poznatky z průzkumu

Obecné vnímání zavedení eura zůstává nadále neuspokojivé, zatímco úroveň znalostí zůstává zhruba na stejné úrovni. Zčásti to lze vysvětlit aktuální patovou situací s Evropskou ústavou, která nastala v důsledku negativního výsledku referend ve dvou členských státech, zčásti probíhajícími diskusemi o finančních výhledech EU a nakonec i specificky domácími faktory. Pozitivní vnímání praktických důsledků a výhod eura naznačuje, že výsledky průzkumu by mohly podceňovat podporu eura. Sociálně demografický rozpis výsledků ukazuje, že muži, mladí lidé, vzdělaní lidé a městské obyvatelstvo jsou pro euro daleko více než zbytek populace.

Je nepochybné, že část obyvatelstva je citově poutána k národní měně, stejně jako tomu bylo v případě zemí z první vlny. Podpora pro euro v těch členských státech, které dnes tvoří eurozónu, výrazně zesílila po zahájení mohutných informačních kampaní.

Občané v nově přistoupivších členských státech potřebují více informací o euru a chtějí se na přechod připravit v dostatečném předstihu. Mohutné informační kampaně pomohou zvýšit znalosti mezi občany a posílit podporu ve prospěch eura.

6. ZÁVĚR

Z jedenácti členských států EU, na které se vztahuje výjimka, si devět stanovilo plánovaný termín přijetí eura. Čtyři země schválily první verzi vnitrostátního plánu přechodu na novou měnu a tři z nich schválily svou komunikační strategii.

Stav není v jednotlivých zemích rovnoměrný a tempo probíhajících příprav bude třeba celkově vystupňovat, budou-li tyto země chtít být včas připraveny, zvláště když se bude realizovat scénář „velkého třesku“, jak to má v úmyslu většina členských států, jelikož tento scénář nepočítá s přechodným obdobím, během něhož by podniky a veřejná správa mohly završit svou přípravu.

Stav veřejného mínění vůči euru zůstává v nedávno přistoupivších členských státech neuspokojivý. Tím je dán další důvod pro realizaci komplexních komunikačních programů.

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Czech Republic	Estonia	Cyprus	Latvia
National target date for euro adoption	1 January 2010 ^(*) <small>(*) Preliminary date</small>	1 January 2007	1 January 2008	1 January 2008
ERM II entry		28 June 2004	2 May 2005	2 May 2005
National co-ordinating institution		The National Changeover Committee, chaired by the Secretary General of the Ministry of Finance, created on 27/01/05	Joint coordination by the Minister of Finance and the Central Bank of Cyprus, created on 29/12/04	The Steering Committee for the preparation and coordination of the euro changeover was established on 18 July 2005
Approved National Changeover Plan	The Czech Republic's Euro Accession Strategy was approved by the Government in October 2003 http://www.cnb.cz/euro_index.php	First draft of euro adoption plan was approved on 1 September 2005 http://www.fin.ee/index.php?id=13324		A report on the introduction of the euro was approved by the government on 21 June 2005. The National Changeover Plan will be approved in November 2005.
Type of scenario		Big-Bang	Big-Bang	Big-Bang
Dual circulation period		2 weeks	1 month	2 weeks
Exchange of national currency		Commercial banks (banknotes and coins): at least 6 months free of charge. Central Bank (banknotes and coins): indefinitely	The central bank will exchange banknotes for 10 years and coins for 2 years.	The central bank will exchange without time limit.
Frontloading and sub-frontloading		Frontloading from September 2006; sub-frontloading also foreseen.	November – December 2007	December 2007
Dual display of prices		Compulsory: 6 months before and after €-day		October 2007 till June 2008
Design of the national side	Competition under consideration	Design selected and published December 2004	Competition launched	In final stage
Nr of different coin designs		1 design	3 designs	4 designs
National mint	Yes	No	No	No
Estimation on the need for banknotes and coins	230 million banknotes and 950 million coins	150-200 million coins		87 million banknotes and 300 million coins
National law adaptations		Umbrella law under consideration		
Communication strategy		Yes, endorsed by the National Changeover Committee on 21/06/05	In process	
Partnership agreement		In process		
Twinning agreement			Between IE – MT – CY: communication and information strategy; between GR – CY: technical issues related to the changeover	

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Hungary	Malta	Poland	Slovenia
National target date for euro adoption	1 January 2010	1 January 2008	Not decided yet	1 January 2007
ERM II entry		2 May 2005		28 June 2004
National co-ordinating institution	Preparatory work is ongoing in the Ministry of Finance and Magyar Nemzeti Bank (Central Bank of Hungary).	Two Committees appointed on 13/06/05: a Steering Committee and a Euro Changeover Committee reporting to it	Inter-institutional working group MoF-NBP	The Coordinating Committee for Technical Preparations to Introduce the Euro was created in July 04.
Approved National Changeover Plan				A Masterplan for the Euro Changeover was approved in January 2005 http://www.bsi.si/html/eng/projects/euro/index.html
Type of scenario	Big-Bang with possible phasing out features			Big-Bang
Dual circulation period	1 month			7 days
Exchange of national currency				Commercial banks exchange banknotes and coins free of charge until 1 March and the Central Bank without time limit
Frontloading and sub-frontloading				
Dual display of prices				From 1 March 2006 till 30 June 2007
Design of the national side			Public survey	Approved
Nr of different coin designs				8 designs
National mint	Yes	No	Yes	No
Estimation on the need for banknotes and coins			Between 4 and 5 billion coins	74 million banknotes and 235 million coins
National law adaptations				Umbrella law
Communication strategy		In process		Endorsed by Bank of Slovenia on 19/05/05 and by the government on 2/06/05
Partnership agreement				In process
Twinning agreement	Between AU – HU: communication and information strategy	Between IE – MT – CY: communication and information strategy;	Between DE – PL: communication and information strategy and practical issues	Between NL – SI – LT : communication and information strategy

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Lithuania	Slovakia	Sweden
National target date for euro adoption	1 January 2007	1 January 2009	Not decided yet
ERM II entry	28 June 2004		
National co-ordinating institution	Commission for the Coordination of the Adoption of the Euro in Lithuania, established on 30/05/05	Ministry of Finance	
Approved National Changeover Plan	The first version of the National Euro Adoption Plan was approved by the government on 27 Sept 2005	The National Changeover Plan was approved on 6 July 2005 http://www.nbs.sk/PRESS/PR050707.HTM	
Type of scenario	Big-Bang	Big-Bang	
Dual circulation period	15 days	16 days	
Exchange of national currency	Commercial banks: free of charge during 60 days after €-day. Central bank: free of charge for an unlimited period.	Commercial banks exchange banknotes until end 2009 and coins until June 2009 (free of charge). The Central Bank exchanges banknotes without time limit and coins for 5 years.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of euro banknotes to commercial banks by 20 December 2006 at the latest and of euro coins by 1 October 2006 at the latest.	One to 4 months prior to €-day	
Dual display of prices	From 60 calendar days before €-day until 60 days after €-day (compuls.)	Compulsory: from one month after fixing of conversion rate till one year after euro adoption. Voluntary: for an additional 6 months	
Design of the national side	Approved	Competition launched	
Nr of different coin designs	3 designs		
National mint	Yes	Yes	
Estimation on the need for banknotes and coins	118.3 million banknotes and 290 million coins		
National law adaptations	The draft Law on the Adoption of the Euro is prepared.	Umbrella law and a second and a third group of laws under consideration	
Communication strategy	Approved by the government on 27 September 2005	In process	
Partnership agreement	In process		
Twinning agreement	Between NL – SI – LT : communication and information strategy Under consideration: between BE – LT on tax and debt issues	Between AU – SK: communication and information strategy; Between BE – SK: technical issues related to the changeover	

LIST OF RELEVANT CHANGEOVER CHARACTERISTICS

X: Approved or established

P: In progress

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
National target date	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
National Changeover Plan		X			X				X	X	
National Changeover Committee		X	X	X	X		X		X	X	
Type of scenario		X	X	X	X				X	X	
Length of dual circulation period		X	X	X	X	X			X	X	
Exchange at commercial banks after dual circ.		X			X				X	X	
Exchange at central bank after dual circ.		X	X	X	X				X	X	
Frontloading of financial institutions		X		X	X					P	
Sub-frontloading of retailers and general public		X			X					P	
Deferred debit										P	
Piggy coin operations		X									
Arrangements for bank opening hours										X	
Loading of ATMs										P	
Denominations of notes in ATMs											
Transport and storage for euro cash										P	
Transport and storage for legacy cash										P	
Change only given in euro by retailers					X					X	
Euro coins kits for retailers											
Euro coins kits for the general public											
Design of national side of the euro coins		X	P	P	X				X	P	
Supply arrangements for euro coins		P			P					P	
Adaptations of national law		P			P				P	X	
Dual display of prices before €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of prices after €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of utility bills		X							X	X	
Dual display of civil servants' wages											
Voluntary dual display of prices										X	
Agreements on price stability					X					X	
Formalised fair-pricing agreements					X						
IT preparations		X								X	
Training for cash handlers		X								X	
Accounting adaptations		X								X	
Share capital conversion		X								X	
Rounding rules in legislation		X							X	X	
Eval. of the costs involved for the public sector											
Communication strategy		X	P		X		P		X	P	
Partnership agreement		P			P				P		
Twinning agreement			X		X	X	X	X	X	X	

Euro coin designs of the future national side of Estonia

**Bi-metallic coins
(1- and 2-euro)**

**Nordic Gold coins
(10-, 20- and 50-cent)**

**Copper plated coins
(1-, 2- and 5-cent coins)**

Euro coin designs of the future national side of Lithuania

**Bi-metallic coins
(1- and 2-euro)**

**Nordic Gold coins
(10-, 20- and 50-cent)**

**Copper-plated coins
(1-, 2- and 5-cent)**

Euro coin designs of the future national sides of Slovenia

2-euro coin

1-euro coin

50-cent coin

20-cent coin

10-cent coin

5-cent coin

2-cent coin

1-cent coin

**New common face designs
of the 1- and 2-euro coins**

**New common face designs
of the 10-, 20- and 50-cent coins**